

Дзвоник

№68-69

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, листопад-грудень, 2012 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 68-69, 2012 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukem* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzbonuk завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

*На обкладинці робота Ольги Карнової
«Різдвяний натюрморт», Україна*

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Євген ГУЦАЛО

ОСІНЬ УСМІХАЄТЬСЯ

Осінь усміхається, зітхає,
Золотом стіка додолу клен.
Сутінками року називають
Місяць листопад іще здавен.
Красне літо в вирій відлетіло,
Мов його ніколи й не було,
І вода у річці потемніла,
Ніби чорне ворона крило.
Сойка-непосида метушиться,
Дбає про запаси для зими:
Під коріння, в мох, в опале листя
Все хова й хова свої корми.
Де озоном в хащах лісу віє,
Де струмить по стовбурах смола,
Вже шишкар сосновий червоніє
І шишкар ялиновий пала.

А калина – у дозрілих гронах,
А калина – вся у снігурах,
Мов окропом бризкає червоним,
Барвами окриленими гра.
Дуб стоїть, як витязь древньоруський
У шоломі – і вартує шлях...
Скоро, скоро перелітні гуси
Нам притягнуть зиму на хвостах.
Вечоріє сонце непривітне,
Опливає воском, як свіча...
Скоро, скоро осінь перелітна
Зиму перелітну постріча...

Іван БОДНАРЧУК

СВЯТ-ВЕЧІР

Діти нетерпляче дожидали вечора, щоб засісти до святої вечері. Мати вже приготувала вечерю і тільки ждала ще на батька з праці. Батько сказав, що цей Свят-Вечір проведуть у дідуся і бабуні на фермі. Тож треба так виїхати, щоб успіти до сходу першої зірнички.

Мати телефонувала на працю, а там сказали, що батько вже виїхав. І справді, поки мати скінчила розмову, батько вже був у хаті. Збиралися в дорогу. Виносили посуд з вечерєю, калачі, подарунки – усе це склали в багажник; замкнули хату й рушили в дорогу. Як виїздили з міста, то вже де-не-де запалювались ліхтарі. У місті було затишно, а за містом гуляла хуртовина. Не проїхали і трьох миль, як дорога була вже зарівняна снігом. Мотор гарчав, колеса свистали, й аніруш з місця.

– Тату, зірничка на небі, – сказали діти, виглянувши у вікно.

– Клади, мамо, на стіл вечерю, – пожартував батько.

Усі весело зареготали, тільки мамі чомусь було не до сміху. У шибки сипало, мов піском, свистіло, вповивало темну ніч у білі пелени.

– Подождіть, а я побіжу до он тої хатини потелефонувати, щоб даремно нас не ждали, – сказав батько, зачиняючи за собою дверцята авто.

У маленькій хатині блимала на столі свічечка. Батько постукав у двері. З хати вийшов згорблений дідок.

– Чи не впустите в хату потелефону-

вати на ферму?

– Заходьте! – зраділо сказав дідок.

В кутку біля дверей на пачці, накритій газетою, – телефон. Як тільки гість скінчив розмову, господарі заговорили:

– Оце так і Свят-Вечір, а ми й не знали. Старі, хворіємо, нікуди не виходимо, й до нас ніхто не заходить... Аж оце озвалась оця карабушка, – показав дідок на радіоприймач, – почули ми нашу коляду й засвітили свічку.

– Стільки світла, тепла й радості буде в нашій хаті, бо вечері не приготували, – сказала старенька бабуня.

Батько повернувся до авто й оповів про це своїй родині. Мати щось подумала й сказала:

– Коли ж на ферму не доїдемо, зайдемо до людей і повечеряємо разом з ними.

– У цей вечір так і годилося б, – сказав батько. І діти зраділи.

У засніженій хатині запахла кутя, й хатина звеселіла. Засіли всі до столу, мов одна сім'я. А як повечеряли – заколядували. Батько

накрутив телефон до дідуся й бабуні і лишив його відкритим, щоб там далеко на фермі почули коляду онуків. Тішились дідусь і бабуся, раділи старенькі господарі.

– Це так, немов сам Господь спрямував вас до нашої хати, щоб і ми відчули радість від народження Христа, – сказав господар.

Коляда об'єднала всіх, мов одну родину. Усім було радісно й весело.

Людмила ДОРОШ

Один за всіх і всі за одного

У другому А класі сільської школи був урок, але атмосфера була такою веселою і піднесеною, що хто б не зазирнув тоді до класу – нізащо б у це не повірив. Різнокольорові ялинкові гірлянди, прикраси для ялинки, блискучі сніжинки, карнавальні маски та власноруч зроблений дощик, і все це перепліталось з дитячими усмішками, сміхом, добрим настроєм. Ще трішки – і пролунає шкільний дзвоник, сповіщаючи, що роботі над ними кінець, а вчителька почне оцінювати їхню працю і обере найкращий виріб.

Білявенька Поліна вже доклеювала свою гарну ялинку. Це тато привіз їй з відрядження одну чудову книжку з виробами, і вона для сьогоднішньої теми обрала зробити з тієї книжки невеличку ялинку.

І ось вчителька оголосила, щоб діти поклали свої вироби на краєчок парти, а вона буде проходити і ставити оцінки. Коли підійшла і побачила ялинку Поліни, вчителька похвалила дівчинку і поставила їй найвищу оцінку.

На перерві діти зібралися навколо дівчинки, щоб роздивитися ту дивну ялинку, а вона з гордістю сказала:

– Це тато привіз мені зі столиці чудову книжку з виробами, я звідти навчилася, бачте, яку диво-ялинку я змогла зробити! Це не звичайні вам прикраси та ялинкові іграшки!

– Ну й подумаєш, – не втерпів один з

однокласників, – немає чого задаватися!

«Але ж це правда, я ж сказала тільки правду», – думала з гіркотою Поліна, але чомусь їй стало соромно за свої слова і вона зніяковіла.

На другий день вчителька прийшла до класу і оголосила, що у школі будуть проводити конкурс новорічних виробів, але в ньому змагатимуться класи. Вона додала, що і їхній клас може брати в ньому участь, якщо захоче, і коли так, – то їм потрібно домовитися, над яким виробом вони будуть працювати, і братися до роботи.

На великій перерві діти зібралися купкою, обдумуючи, що б такого його зробити, що вразило б журі.

– А давайте зробимо ялинкові іграшки з яєчної шкаралупи і ще зробимо їм блискучі ковпачки – буде дуже гарно і святково, – запропонувала Оля.

– Та ні, минулого року щось подібне робив паралельний клас. – Давайте краще зробимо новорічну листівку-витинанку, – запропонував Петрик.

Поліна несміливо сказала:

– Якщо ви згодні, я принесу книжку і ми зробимо ту ялинку, яку я робила вчора. Тільки ми зробимо її більшу, і з оксамитового паперу. А потім навіть можемо прикрасити ялинковими іграшками, які вчора дехто з вас зробив.

Всі діти радісно подивилися на Поліну і зразу ж погодилися.

На другий день клас почав гудіти на перервах, як вулик. Поліна принесла обіцяну книжку, пояснювала однокласникам, як правильно розкреслити та розрізати макет, а потім вони гуртом почали її склеювати. Один тримав кутики гілочок, інший подавав клей, словом, працювали усі дружно і завзято.

Коли ялинка була готова – її прикрасили власноруч зробленими виробами, сніжинками й дощиком, і вона стала ще гарнішою і святковішою. Діти віднесли її до залу, де мало зібратися журі і оцінити спроби класів.

– Ой, я так боюся, – сказала Оля, – ви ж тільки подивіться, скільки класів бере участь у цьому конкурсі, навіть старші від нас...

Зал поступово наповнювався виробами і дітьми. Усі дуже хвилювалися, особливо коли журі почало проходити поміж столами і щось записувати до блокнотів.

Журі оголосило присутнім, що вони порадяться і на великій перерві оголосять результати. Пролунав дзвоник на урок і діти повернулися до класів. Яким же довгим він здавався! А коли пролунав дзвоник на перерву – діти помчали до залу.

– Переможцем цьогорічного конкурсу дитячих новорічних виборів ми обрали.., – поважним голосом розпочав директор школи, – виріб другого А класу! Молодці, діти, ви проявили творчість і майстерність. Ця ялинка буде прикрашати актовий зал нашої школи.

Усі учні другого А класу почали підстрибувати від радості і вітати одне одного. А Поліна, навіть якщо ніхто не назвав її ім'я і не похвалив особисто, відчувала себе такою гордою і задоволеною, навіть задоволенішою, ніж тоді на уроці, коли вчителька похвалила її за ялинку.

– Один за всіх і всі за одного! – вигукнув Сергійко почуту у фільмі фразу. І всі діти підхопили його. Відтоді їхній клас став дружнім і згуртованим.

Анатолій КОСТЕЦЬКИЙ

ЛИСТОПАД

Із дня у день ідуть дощі,
Похмурі та колючі.
Холодний вітер уночі
Вкрива льодком калюжі.
Все непорушне та німе.
Лиш осокір високий
Лякливо гілкою змахне,
Зачувши скрики сойки.
Та ще думки гризуть сову:
Куди ж це миші зникли,
Навіщо сиро, і чому
Калина пахне снігом?..

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

ВЖЕ НЕМИНУЧЕ БУДЕ СНІГ

Вже неминуче буде сніг
З хвилини на хвилину...
Завіє сніг і наш поріг,
І в полі бадилину.
За ноги вхопить вітер дим,
А сніг і дим завіє,
Ще й білим язиком твердим
Прилиже дим, як вміє.
Хвоста розпушить курці сніг
І пожене за вітром,
Останні яблучка із ніг
Зіб'є із віт над світом.
До айстр останніх припаде
Губами сніговими –
І тихо їм щось доведе,
І забіліє з ними...
Під самим садом обрій ліг
На сіру павутину...
Вже неминуче буде сніг
З хвилини на хвилину...

Марія ЧУБІКА

Крокує осінь — шарудить садами

Гордим кроком ступила осінь на горби, поля, сади, мовляв, тепер я тут господарка. Густі хмари часто заступають бліде сонечко, яке наперекір їм посилає нам своє скупе тепло. В такі осінні дні я люблю побувати в своїм саду, бо в нім багато різних дерев: яблунь, груш, слив, горіхів. Цього року всі вони рясно вродили. Зі слив уже зрблено джем і компот і вони відпочивають у коморі, а інші фрукти ще прикрашають сад. Тут красуються різних сортів яблука. Підходжу до яблуні, гілки якої вкриті червоношоковими плодами — це йонатан, а в іншому ряду біло-жовті яблука немов моргають з-поміж зелено-жовтих листочків, а ще тут — турецькі, лондонський пепін, ренети, які прикрашають гілочки. Вони горді, мов принцеси.

— Беріть нас і насолоджуйтеся нами! — не чую, а відчуваю їхнє запрошення.

З кожним деревом говорю, як з живим, гладжу товсті порепані стовбури і гладенькі молоді.

— Сусідко, сусідко, дивіться на небо, — враз чую голос тітки Анни і підводжу очі до синього безкрайого неба. А там — ключ останніх птахів, які відлітають у теплі краї.

Дивуюсь, яка там вгорі міліметрична точність симетрії чорного живого ключа. Птахи — немов знамениті спортсмени славного тренера, я вголос мовлю: «Це могла зробити тільки Господня рука!»

Ще довго стою, приклавши долоню до чола, і кричу їм:

— Щасливого польоту, добрі птахи!

— Хто-зна, скільки з них побачать бажану землю і переживуть зиму, щоб навесні повернутися до нас, — мовлю у голос.

Рушаю далі і підходжу до молоденького деревця, вкритого темно-зеленими серцеподібними листочками. Із-поміж них підморгують мені жовтенькі, мов сонечко, ароматні, але тверді-тверді плоди.

Це айва. Її відважні листочки ще не підкорилися ні сонцю, ні вітру. Не змінили свого кольору і ціпко тримаються гілок.

Глипаю вбік і скоро підходжу до невисокої грушки. На її гілках сумно-пресумно тріпотять зелено-жовті листочки і де-не-де з-поміж них визирають продовгувасті зелені грушки. Вони добрі в січні, на Різдво. Високі стрункі черешні одяглися у червоно-багряні сукні і гордо з висоти, немов красуні, глипають на їхніх подруг-сусідок.

А під крилатим горіхом простягнувся, мов чудовий килим, товстий шар листу, на якому, як на долоні, безліч плодів із тоненькою шкаралупою і смачними зернятами.

— Забирайте нас і кладіть на горище! — немов кричать нам. — З нас будуть пекти добрі калачі!

Ще довго гуляю садом під теплом осіннього сонечка під шум річки Тиси, над якою мало-помалу піднімається густий туман під веселе цвірінкання горобців.

Який прекрасний осінній сільський пейзаж!

Яке прекрасне життя багряної пори падолисту!

Інна ЗАІНЧКОВСЬКА

Віршована українська абетка

Її

Їжу їм, що їсть їжак –
Доброго здоров'я знак.
У їдальні їжачковій –
Весь запас його зимовий.

Лл

Літо – сонячна царівна –
Нам дарує ліс чарівний,
Луки квітів барвінкових,
Безліч ласощів казкових!

Йй

Дядько Йосип каже: «Йога –
Всім болячкам засторога.
Глибше дихай! Рівно стій!
Дай усім хворобам бій!»

Мм

Мама – найкраща людина
у світі.
Знають це всі – і дорослі, і діти.
Морок не ляже на рідний поріг,
Мама не пустить, вона – оберіг.

Кк

Калган, калина і кавун,
Капуста і кульбаби квітка...
Рослини рідні збережуть
Здоров'я всім маленьким діткам.

Нн

Ніч – велика чарівниця.
Сон цілющий навіває.
І лиш вранішня зірниця
День наступний сповіщає.
«На добраніч!» - кажуть люди.
І здоров'я з цього буде.

Ірина МОЙСЕЙ

Чий песик?

Вже місяць минув, як Марія переїхала жити в місто. Ще ні з ким не встигла подружити, лиш познайомилась із сусідкою навпроти, жвавою, балакучою бабою Ганною. Вона і принесла звістку Марії, яка вже й не надіялася до літа знайти роботу. Марія за фахом учителька, а хто бере учителів на роботу посеред навчального року, ще й таких молодих, без досвіду. Та вчора увечері зайшла баба Ганна і розповіла: «У нас в школі, де я підробляю прибиральницею, звільняється вчителька, у неї якісь сімейні обставини, терміново виїжджає. Лишень ще тиждень, якраз до зимових канікул, може працювати. Дуже переживає... Директор сердиться... Сама розумієш. Так от, дочко, ти біжи завтра у школу, поговори з директором, може, візьмуть...». Зранку Марія подзвонила у школу, і директор, вислухавши її, призначив зустріч на четверту по обіді. Молода жінка дуже хвилювалась, бо розуміла, що від тої співбесіди залежить її майбутнє.

Зиркнула на годинник, часу ще було досить, до школи зовсім недалеко. Раптом у двері подзвонили. «Хто б це міг бути?», – Марія знову глянула на годинник і пішла відчиняти.

Перед дверима стояли дві дівчинки. «Ще зарано для колядників, але хтозна, які тут, в місті, звичаї...» – подумала жінка, відповівши на вітання, та наступні слова однієї з дівчаток збили її з пантелику:

– Прошу?.. – запитливо глянула вона на дівчаток, не приховуючи здивування.

Дівчатка теж зніяковіли, певно, сподівалися на іншу реакцію.

– Ми знайшли вашого песика, – уже тихіше і не так певно повторила дівчинка у білій шубці.

У під'їзді було напівтемно, тому Марія не

зразу розгледіла в неї на руках білого песика дрібної породи, якої саме – вона не знала, бо зовсім не розумілася на цьому.

– Він не мій, – відповіла вона і мимоволі простягнула руку, щоб погладити маленьку тваринку.

Песик виявився дружелюбним, радісно тьвкнув і лизнув її вказівного пальця.

– Тоді чий він? – запитала дівчинка у червоній шапочці.

– Не знаю, – відповіла Марія і занепокоєно глянула на годинник.

– А він, здається, вас знає, – підозріло примружила очі дівчинка з песиком на руках. – Ось, як зрадив, коли вас побачив.

– Послухайте, дівчатка, це не мій песик і я не знаю, чий він, – категорично повторила Марія і знову глянула на годинник. – Вибачте, я дуже спішу.

Нежданні візитерки розчаровано переглянулись і, не прощаючись, пішли до сходів.

Коли Марія поверталася зі школи, уже вечоріло. Вона йшла, не поспішаючи, занурена у роздуми. Директор нічого не обіцяв, сказав, що подумає і повідомить рішення. Її увагу привернула купка дітей, серед яких були і її несподівані «гості». Діти щось жваво обговорювали. Побачивши Марію, дівчинка в білій шубці смикнула за рукав подругу в червоній шапочці, і всі принишкли. Сім пар очей некліпно дивилися на неї. Марія зрозуміла, що історія з песиком не закінчилася, якусь мить вона вагалася, потім звернула з доріжки і направилася до дітей. Коли підійшла, діти увічливо привітались і розступилися. Молода учителька зовсім не здивувалася, побачивши білого песика, який, углядівши її, помітно пожвавішав і затріпотів куцим хвостиком.

(Продовження на 16 сторінці)

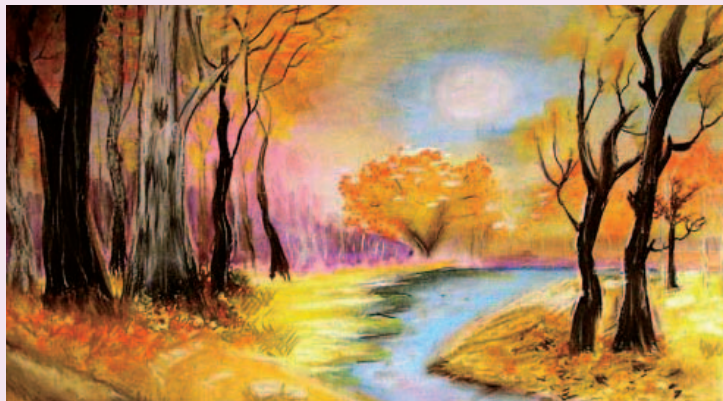

Вадим СКОМАРОВСЬКИЙ

Таямниці осіннього лісу

Пізня осінь. Вже безлисті
 Ясени, і клени, й липи.
 Лиш берізки золотисті
 Ще горять, як смолоскипи.
 Білка мостить постіль з моху,
 Стихли коники в траві.
 Відкриваються потроху
 Таямниці лісові.
 У кущах, не знати звідки,
 Умостилося кілька гнізд.
 В них, либонь, жили чечітки,
 Зяблик, іволга і дрізд.
 На вербі – гніздо сороки,
 Знизу кругле, наче м'яч,
 Поблизу, за два-три кроки,
 Мешкав тетерев-косач.
 У гіллі синичка тенька
 Лущить зерна цілий день,
 І від білочки опеньки
 Поховалися за пень.
 Гарячий серпень ще учора
 Блукав над струмочком чистим,
 А нині вода прозора
 Запахла осіннім листям.
 На галявині широкій
 Спіє терен чорноокий,
 Пломеніє глід,
 Жаром жевріє шипшина,
 Червоніє горобина
 І пишається калина,
 Наче маків цвіт.
 Лісове невтомне птаство
 Буде нишпорити часто
 Взимку серед віт,
 І примерзлу горобину,
 Зарум'янену шипшину,
 Глід, і терен, і калину
 Знайде на обід.
 Стежка, озеро, стіжок –
 Все у падолисті.
 І в гніздечку для пташок
 Задрімав сухий листок,
 Наче у колиці.

Не те що гук – найслабший звук
 У лісі ловить вухо:
 То з хащ долине дятла стук,
 То гілка трісне глухо.
 То враз пахучу і важку
 Шишкар упустить шишку,
 Сполоха зайця в сосняку,
 І їжака, і мишку.
 А там ступа хто крадькома –
 Людина, звір чи птиця?
 А може, зимонька-зима –

Холодна сніговиця?
 Височенько чи низенько,
 В кошику чи в шубі –
 Умостився Морозенко
 На столітнім дубі.
 От, мовляв, побавлюсь де я
 Листям лопотючим!
 Та й дихнув собі знічев'я
 Вітерцем колючим.
 Раз дихнув – і облетіли
 Жолуді доспілі,
 Ще дмухнув – і задзвеніли
 Віти посивілі.
 Потім дмухав без угаву
 І з гори, і з долу,
 Шарпав крону кучеряву,
 Зовсім охололу.
 Після хуги снігової
 Голо в лісі й лузі,
 Тільки дуб стоїть, як воїн,
 В листяній кольчuzі.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

II

І от – батьківські збори.

Пантера Ягуарівна зробила нову зачіску, напудрила ніс, помітно хвилюється.

– Діти, додому! Всі – додому! Уроки закінчено! Додому! – вже вкотре говорить вона тремтячим незнайомим голосом.

Але хто це коли йшов додому, як батьківські збори?

Ніхто додому не йде.

Хоч і ліньки, але треба ж побачити, піддивитися, підслухати, про що ж воно там балакатиметься, на тих батьківських зборах. Увесь клас причаївся в куцах під вікном. Завмерли. Слухають.

Позаяк Косин тато Косятин Косятинович Вухань, співробітник Науково-дослідного інституту Капусти, писав дисертацію, від Косиних батьків прийшла мама.

Зате від Колькових батьків прийшов тато – Коляй Колляйович Колючка, завідуючий відділом критики «Лісової газети». Він завжди ходив на усякі збори, взагалі любив активно втручатися в життя, така вже була його професія.

Від Вірочки Вивірчук теж прийшов тато – Білобіл Білобілович Вивірчук, верхолаз-висотник. Він дуже любив донечку і завжди сам ходив на батьківські збори.

Від Бебешків прийшла бабуся. Зініні батьки розлучилися. Тато Козел Козлович Бебешко завів сім'ю в іншому лісі, а мама, солістка лісової опери та балету, заслужена артистка Козулія Бебешко, цілими днями була на репетиціях, а вечорами на спектаклях.

І від Раїски Мняу прийшла бабуся. Батько поїхав на полювання, а мама була на курорті.

Рудана Микитівна Лисовенко, товарознавець магазину «Птахи-яйця», прислала замість себе свою дочку, старшу Рудикову сестру, молоденьку лисичку Лізу, студентку лісового технікуму легкої промисловості.

Від Соні Лось прийшов дідусь, пенсіонер Сохат Сохатович.

Від Борі Сука прийшов тато, інженер Борис Борисович Сук.

Від Хрюші прийшло аж двоє – мама Хавронія Вепріївна, домогосподарка, і дідусь Вепрій Кнурович Кабанюк, старий копач.

Від Вовченків не прийшов ніхто. Вовченки на батьківські збори не ходили.

Нарешті Пантера Ягуарівна відкрила збори.

– Дорогі батьки! – сказала вона. – Я дуже схвильована. У нашому класі діється щось незрозуміле! Щось незбагненне! Щось неймовірне! Я просто у розпачі. За останній час успішність так різко знизилася, що я просто не знаю... Домашніх завдань систематично не виконують. На уроках не уважні, байдужі. Ніби й слухають, а очі якісь відсутні. Мовби сплять. На якій я тільки козі до них не під'їжджала!.. Пробачте, бабусю Бебешко, це я в переносному розумінні, образно... Я просто не знаю, що робити. Я скликала вас, щоб порадитися. Давайте разом, спільними зусиллями рятувати клас. І ви знаєте, пробачте, мама Кабанюк, але все це почалося з появою у класі вашої Хрюші.

– Ах-хрю-хрю! Ах! – сказала мама Кабанюк, Хавронія Вепріївна. – Що ви таке кажете! Наша Хрюшечка така дівчинка! Така дівчинка!.. Чемна, ви-хрюхована!

– Еге ж! Це, хрю-хрю, хтось у школі впливає на неї! – підхопив дідусь

Кабанюк, Вепрій Кнурович.– Це, хрю-хрю, хтось із учнів.

– Ну, знаєте! Це вже, знаєте, занадто! – вигукнув Білобіл Білобілович Вивірчук. – Валити з хворої голови на здорову – це, вибачте, свинство. Моя Вірочка...

– Перш ніж інших звинувачувати, оберніться, як то кажуть, на задні колеса, – аж підскочила за партою бабуся Бебешко. – На себе-бе подивіться! На себе-бе!.. Наша Зіночка ніколи... ніколи... А от ваша, справді...

– «На себе-бе!» «Бе-бе-бе!» – перекривила Хавронія Вепріївна. – Забебекали! Розумні які! Одна моя Хрюшечка весь клас їм псує!

– Це не тільки моя думка, – вигукнула бабуся Бебешко, – думка...

– Хрюкала я на вашу думку! І свою дочку не дозволю...

– Не дуже хрюкайте! – прошипіла бабуся Мняю. – Я за свою Раїску очі видряпати можу!

– А я... А я...

– Батьки! Батьки! Ну, що це ви! Що це ви! – замахала на них лапами Пантера Ягуарівна. – Не робіть базару з батьківських зборів! Як вам не соромно!

– Плавильно! – писнула Ліза Лисовенко, яка так само, як і брат, не вимовляла літеру «р» (вперше на батьківських зборах лаяли не її Рудика, а когось іншого).

– Треба не сваритися, а проаналізувати, розібратися як слід, – сказав Борис Борисович Сук.

– Так, треба по-серйозному, – підтримав його Сохат Сохатович Лось. – Справді, я помічаю, що наша Соня останнім часом дуже перемінилась. І уроків не готує, і дома нічого допомогти не хоче – ні за холодну воду не береться. Мабуть, щось-таки треба робити.

– Так-так! І Кося якийсь не такий став, – сказала мама Вухань.

– Правильно! І Колько мій теж, – погодився Коляй Коляйович Колючка. – Я думав, що це випадково, а тепер бачу... Треба вжити найрішучіших заходів. Треба, звірі добрі, якнайсерйознішим чином взятися за... це саме... за виховання!.. А у вихованні підростаючого покоління критика – найперше... це саме... діло. От!

(Продовження в наступному номері)

Засівалка

Котився хміль з-під города,
А укотився під ворота,
Вийся, хмеле, на ліску,
А родися, пшенице, на піску.

Колядка

Я маленький хлопчик,
Заліз на стовпчик,
З мішком походжаю,
Коляду збираю.
Дайте пиріг добрий!
Як не дасте пирога –
Візьму бика за рога
Та виведу на поріг,
Та виломлю правий ріг,
У ріг буду трубити,
Волом буду робити,
Хвостом буду поганяти
Та на гречку, орати,
Добрий вечір!

Щедрівки

* * *

Сидить півень на криниці,
Спустив крила ще й косиці,
Сюди мах, туди мах,
А у вас тут млинець пах.

* * *

Сидить баба на припічку
В рябенькому очіпочку,
А дід на стільці
Обуває постільці.
А нас не питайте,
По копійці дайте.

Брати ГРИММ

ЧЕРВОНА

ШАПОЧКА

Давно колись жила в одному селі маленька дівчинка, та така красуня, що кращої за неї, мабуть, ніхто й ніде не бачив. Мати любила її до нестями, а бабуся ще більше.

Добра бабуся пошила для внучки гарненьку червону шапочку, яка була їй так до лиця, що дівчинку всі почали звати – Червона Шапочка.

Якось мати спекла пиріг та й каже дочці:

– Піди до бабусі, довідайся, як вона поживає, бо мені передавали, що вона нездужає. Віднеси їй пиріг і цей горщечок масла.

Червона Шапочка хутенько зібралась і подалась у сусіднє село до бабусі.

Іде вона неквапно густим лісом, коли раптом назустріч їй сірий вовк.

Іому страшенно захотілося з'їсти дівчинку, але він не наважився цього зробити, бо бачив, що поблизу працювали лісоруби.

От вовк і питає, куди вона йде.

Бідолашна дівчинка не знала, як небезпечно зупинятися в лісі і слухати теревені вовка, а тому, не думаючи ні про що погане, відповіла:

– Я йду навідати бабусю й несу їй пиріг та горщечок масла, які передала матуся.

– А чи далеко живе бабуся? – питає вовк.

– Авжеж, дуже далеко, – відповідає Червона Шапочка, – он за тим вітряком, бачите, в хатинці край села.

– Гаразд, – каже вовк, – я теж до неї навідаюсь. Я подамся ось цією стежкою, а ти прямуй он тією. Побачимо, хто з нас швидше приїде до бабусі.

І вовк щосили побіг найкоротшою стежкою.

А дівчинка пішла по шляху, який був набагато довший, та ще й дорогою збирала горіхи, ганялася за метеликами і рвала для бабусі квіти.

Не пройшла вона й півдороги, а вовк уже добіг до бабусиної хатинки й постукав у двері: “Тут-тук”.

– Хто там? – спитала бабуся.

– Це ваша внучка, Червона Шапочка, – відповів вовк, змінивши свій грубий голос. – Я принесла вам пиріг і горщечок масла. Це вам матуся передала.

Добра бабуся саме лежала в ліжку, бо й справді трохи нездужала.

По голосу вона прийняла вовка за Червону Шапочку, а тому й гукнула з кімнати:

– Смикни за мотузочку, клямка й відчиниться. – Вовк смикнув за мотузочку, і двері відчинилися. Тут він накинувся на бабусю і одразу ж зжер її. Потім вовк зачинив двері, ліг замість бабусі в ліжку й почав чекати Червону Шапочку.

Незабаром дівчинка прийшла і постукала: “Тут-тук”.

– Хто там? – спитав вовк.

Червона Шапочка спочатку дуже перелякалась, почувши такий грубий голос, та потім подумала, що то, мабуть, у хворої бабусі нежить, і відповіла:

– Це ваша внучка, Червона Шапочка.

Я принесла вам пиріг і горщечок масла. Це вам матуся передала. Вовк гукнув трохи ніжнішим голосом:

– Смикни за мотузочку, клямка й відчиниться! – Червона Шапочка смикнула за мотузку, і двері справді відчинилися.

Побачивши, що дівчинка ввійшла до хатинки, вовк по самі вуха сховався під ковдру та й каже:

– Поклади-но пиріг на скриню і горщечок туди ж постав, а сама йди полеж зі мною, відпочинь з дороги.

Червона Шапочка послушалась і лягла в ліжку. Та як же вона здивувалась, коли побачила, що за страхітливий вигляд має її бабуся! От вона й каже:

– Бабусю, а які ж у вас руки великі!

– Це, щоб міцніше тебе обнімати, внученько!

– Бабусю, а які ж у вас ноги великі!

– Це, щоб краще бігати, дитинко!

– Бабусю, а які ж у вас вуха великі!

– Це, щоб краще чути тебе, дівчинко!

– Бабусю, а які ж у вас очі великі!

– Це, щоб краще бачити тебе, внученько!

– Бабусю, а які ж у вас зуби великі!

– А це, щоб тебе з'їсти!

З цими словами злий вовк накинувся на Червону Шапочку й миттю з'їв її.

А тут саме поверталися з села лісоруби й надумали завітати до бабусі в гості.

Увійшли до хатинки – бабусі нема, а замість неї лежить у ліжку під ковдрою сірий вовк.

– Так ось де ми тебе ввіймали, лихоманцю! – вигукнув один з лісорубів.

Змахнув він своєю сокирою і тільки-но хотів убити вовка, аж раптом чує – гукають з вовчого черева старенька бабуся й маленька Червона Шапочка:

– Люди добрі, звільніть нас!

Узяв другий лісоруб ножиці й розрізав вовкові черево, а звідти вилізли бабуся й Червона Шапочка, живі і здорові.

– Як же я перелякалась! – сказала Червона Шапочка. – Як тісно й темно було в череві у вовка! Дякую вам, дядечку лісорубе, за те, що ви врятували нас.

А бабуся теж подякувала лісорубам і почастувала їх пирогом та маслом, що принесла їй Червона Шапочка в подарунок.

Переказ з французької Романа Терещенка

Загадки

Прийшла баба з вітрами
Та з білими снігами.
Привела з собою
Діда з бородою.

(Зима і Дід Мороз)

Вітер хай не шаленіє,
Хай хурделиця не віє.
Не злякались їх погроз!
З нами разом – ...

(Дід Мороз)

Круг ялинки справжнє свято.
Тут і діти, і звірята,
Співи, танці, шум і крик –
Всі стрічають ...

(Новий Рік)

Ми – спортсмени, нас обох
Бачиш ти завжди удвох.
Ми по снігу швидко линею
Ще й стрибаємо з трампліну.

(Лижці)

Невеличкі дві хатини,
В них м'які і теплі стіни.
По п'ять братиків малих
Прожива в хатинах тих.

(Рукавички)

Марія ЧУБІКА

У БІЛІМ ЦАРСТВІ ГОРЯТЬ ЯГОДИ, НЕМОВ ЖАР-ПТИЦІ

Пробігли-пролетіли гарні осінні дні, мов дикі качки у вирій. Зимонька-зима сміло ступила правицею на землю і закружляли в повітрі перші пухнасті сніжинки, немов срібні пір'їнки. Вони були приємним сюрпризом для малюків, які з нетерпінням очікували їх.

Але їхня радість не тривала довго, тому що наступного дня снігова феєрія припинилася так само несподіваного, як і прийшла. Небо прояснилося, вітер вчух, і я запропонувала своїм учням пройтися білим царством, хоча шар снігу й був тоненьким, від Шутирків аж до Підмагури та Лазків. Всі були згідні.

Галасливою юрбою йшли вузькою стежкою, спостерігаючи за гілочками кущів, які хилилися під мокрим снігом. На Шутирках на нас глипали своїми голубими ягодами кущі терену, горіли червоно, мов жар, кущі шипшини, які ми обережно почали збирати в торбинки, щоб не поранити свої пальчики, адже у неї багато шипів.

Я пояснила їм, що якраз тепер, після перших морозів, пора збирати їх на чай, бо вони містять велику кількість вітаміну С.

Біля підніжжя Магури нас причарували жовті плоди, які красувалися на високих кущах.

– Яке диво – жовта шипшина! – крикнув Василько і кинувся до куща.

Дітвора скоро оточила кущ, на якому жовто-оранжево усміхалися кругленькі фрукти, зібрані у кетяги.

Я зламала один кетяг, який, мов золото, виблискував під такими самими золотими променями сонця, і порівняла їх з плодами шипшини.

– І справді, вони не подібні до шипши-

ни, – з досадою тихенько мовив Василько.

– Так, діточки, це не шипшина, а плоди горобини. Вони зібрані у кетяги, мов у суцвіття квіточки. Ми будемо їх дуже уважно збирати і класти у торбинки.

– Го-ро-би-на, – майже хором протяжно мовило декілька малюків, щоб краще запам'ятати її назву.

Тут ми побачили і голубі фрукти терену, і червоні ягідки шипшини, і ягоди горобини, і ще інші, як полум'я вогню. Вони, мов намистини, вкривали сухі гілки низеньких кущів.

– А це що за диво-кущ? – дзвінким голосочком запитала Анночка.

Я зламала декілька гілочок і сказала:

– Це плоди журавлини.

– Це їхня назва від журавля? – не вгавала допитлива Анночка.

– Від журавля, від журавля, – закричали хлопчики.

– Любі мої, ми назбираємо і цих ягідок для чаю. Один з найкращих рецептів для чаю такий: покладемо в чашку однакову кількість ягід горобини й журавлини, додамо гвоздики, заллемо гарячою водою і накриємо кришкою. Настояємо 15 хвилин і потім п'ємо. Такий чай містить багато вітаміну С, що охороняє нас у цей період від грипу, – закінчила я свою розповідь.

– Якою цікавою була наша прогулянка! – весело крикнув Юрасик, а ще два десятки голосів-дзвіночків підтримали його.

Із торбинками, повними ягід, веселі і з червоними носиками та щічками, щебечучи і вдихаючи насичене киснем повітря, діти поверталися додому.

Володимир ВЕРХОВЕНЬ

Дід Мороз спішить на свято

*Дід Мороз удома звично
Не сидить в ніч новорічну.
В нього клопотів багато –
Не спізнитися б на свято!*

*– Ждуть зайчата на гостину,
Обіцяв їм капустину.
Клишоногому ведмедю
Завезу горнятко меду.*

*Вепру дикому у стужу
Жолуді смакують дуже.
Білченятам по горішку
Залишу десь на поріжку.*

*До крота загляну в нору –
Бульба буде саме впору.
А сусідку, сіру мишку,
Пригощу книшем в затишку.*

*Для сови ось окуляри –
Про всяк випадок, дві пари.
А горобчики й синички
Хай летять до годівнички.*

*Для ворони є намисто –
Не звичайне, а перлисте.
Що сороці-білобоці?
Брязкальце в Новому році!*

*По дорозі лося стріну –
Запашиного сіна кину.
Не лякай, сохатий, марно!
Може, вийде з хащі сарна.*

*Покружляю ще по лісу,
Щоб вручить дарунок лису.
Завітаю наостанці
До знайомих сіроманців.*

*А вже потім через поле
Поспішу скоріш у школу.
У садок зайду дитячий,
Чи ніхто, бува, не плаче?*

*В тиші б'є годинник лунко.
Треба встигнуть подарунки
Малюкам усім роздати.
Ось тоді й почнеться свято!*

Вікторія ЯРОШ

ЗАГУБЛЕНА ТІНЬ

Одного разу до Діда Мороза прибігло заплакане Лосенятко. Воно так сильно схлипувало, так хвилювалося, що не одразу змогло пояснити, що ж таке трапилось. Дідусь взяв Лосенятко на руки, пригорнув до себе, воно заспокоїлось і ось що розповіло.

Виявилось, що маля загубило свою тень.

Справа в тому, що всі лосі від природи трохи повільні. А наше Лосенятко завжди мріяло швидко бігати – як вітер чи Антілопа. І коли воно заприятелювало із Зайчиком, той навчив маленького Лося швидко бігати. Та так швидко, що зі всіх лісових звіряток перегнати його міг один лише Зайчик. І то не завжди.

І от коли Лосенятко із Зайчиком якраз бігали навпередки по лісу, тень кудись зникла. А друзі так завзято й весело гасали галявинами, що зовсім не помітили, коли саме її не стало. Вони її шукали майже цілий день. Але марно: тіні Лосенятка ніде не було. Де ж вона? Може, тень на щось образилась. А може, щось із нею сталося?

Дід Мороз вирішив скликати всіх лісових мешканців по допомогу і разом йти шукати загублену тень. Лисичка, Зайчик і Ведмедик почали пошу-

ки неподалік березового гаю, Бобренята й Ондатрочка взяли на себе ділянку біля озера, а Синичка з Горобчиком прочісували сосновий бір.

Довго-довго звірятка блукали лісом у пошуках зниклої тіні. Вже почало сутеніти, але тіні ніде не було видно. І коли вже всі знесилились і залишилась тільки одна галявина, на якій вони ще не були, Дід Мороз й лісова братія раптом почули чийсь тихі схлипування: вони зайшли на галявинку і побачили, як на пеньку, під ялинкою, сиділа Лосеняткова тень і плакала від самотності. Вона майже втратила надію, що її хтось знайде. Виявилось, що тень ще не навчилася так швидко бігати, як саме Лосенятко, і коли воно швидко розігналося, тень відстала і загубилася.

Як же всі зраділи, коли тень знову знайшлась! А особливо раділо Лосенятко, у якого тепер, як і у всіх, теж була своя власна тень! Потім звірятка разом зі своїми тіннями пішли до Діда Мороза – пити чай з варениками: з яблуками, вишнями та чорниціями!

(Продовження з 8 сторінки)

– Чому ви вирішили, що він мій? – звернулася вона до дівчаток, які приносили їй песика.

– Бо у нашому дворі ні в кого такого нема і не було ніколи, – швидко відповіла дівчинка в червоній шапочці.

– А ви тільки сюди переїхали – і песик з'явився, – підхопила її подруга в білій шубці. – Ми всіх обпитали, крім вас новоселів більше нема.

Марію здивував і водночас розвеселив метод розслідування дідлахів. Вона усміхнулася, глянула на малого песика і подумала: «Який же він кумедний, біленький...», а вголос промовила:

– ...як пух.

Песик затупцював на місці, крутнувся, голосно затявкав і підбіг до її ніг. Марія здогадалась, що нехотючи вгадала його кличку, глянула на дітей і... Сім пар очей дивилися на неї, хто з недовір'ям і підозрою, хто з благоанням. Вона зрозуміла, що уже не зможе переконати їх, що це не її песик і вона ніколи раніше його не бачила. Ще якусь хвилину вагалася, але наступні слова допомогли їй прийняти остаточне рішення.

– Він щось накоїв і розсердив вас? Простіть його... – благально дивився на неї крізь окуляри голубоокий худорлявий хлопчик.

«Простіть!», «Він більше так не буде!», «Пробачте його!», «Прийміть назад!», – навперебій просили її дідлахи.

Наступного дня Марія пішла в спеціальний магазин, щоб купити для Пуха корм. Вона знала, що песика треба годувати і гуляти з ним, а більше нічого не знала, тому пообіди сіла за комп'ютер, щоб пошукати інформацію, як правильно доглядати за своїм новим чотирилапим другом. В двері подзвонили...

Марія відчинила і оторопіла. Перед дверима стояв «загін рятувальників загублених песиків».

– Добрий день! – відповіла на вітання. – Кого ви на цей раз знайшли?

– Господаря... – схиливши голову, відповіла дівчинка в білій шубці.

– Теж мого? – ледь не розсміялася Марія.

– Ні, господаря Пуха, – серйозно поясни-

ла дівчинка в червоній шапочці.

– Пробачте, дозвольте... – вперед виступив молодий чоловік, який дотоді стояв осторонь в глибині коридору. – Я не зовсім господар... Це моєї сестри...

Вчувши голос чоловіка, Пух, дзвінко гавкаючи, стрілою вилетів із квартири і кинувся до нього.

– Пушок, ти знайшовся! – радів той, підхопивши песика на руки. – А ми уже другий день його шукаємо, з ніг збилися, – почав пояснювати Марії. – А сьогодні... Клею я оголошення про нашу пропажу, коли підходять до мене діти, розглядають фотографію Пушка і кажуть, що, мабуть, знають, де він. Вони мене і привели до вас, а по дорозі розповіли вашу вчорашню пригоду. Ну, я побіжу, бо сестричка дуже переживає. Дякую вам усім! – уже зі сходів гукнув на прощання молодий чоловік.

Приголомшена подіями Марія не сказала нічого. Звичайно, вона раділа, що Пуха знайшли його господарі, але чомусь її радість переплелася із сумом. Їй було шкода розлучатися із маленьким кумедним песиком, якого вона встигла полюбити.

Діти стояли перед нею теж мовчки і, похиливши голови, раз по раз винувато зиркали на неї.

– Пробачте нам, – порушив тишу голубоокий хлопчик в окулярах.

– За що?.. – здивувалася Марія.

– Ми думали, що ви зла і жорстока, бо вигнали маленького песика з дому, – щиро зізнався хлопчик. – А тепер зрозуміли, що помилялись. Ви добра, бо погодились взяти і доглядати чужого песика. А ми... – і замовк.

– Я знаю, ви хотіли якнайкраще, – усміхнулася Марія. – Я не серджуся на вас.

Діти повеселішали і, попрощавшись, попрямували до сходів.

Через кілька днів Марії зателефонували зі школи і повідомили, що її беруть на роботу. А вже через два тижні вона йшла просторим шкільним коридором на свій перший урок. Тамуючи хвилювання, натиснула на клямку і увійшла до класу. Два десятка учнів дружно піднялися і з цікавістю дивилися на неї, а семеро радісно усміхнулися, вони знали, що їх нова вчителька добра і чуйна.

Цікаво знати!

Чому на Місяці нічого не чути?

Звуки – це невидимі коливання повітря. Коли хтось говорить, то вібрують голосові зв'язки в горлі, коливання (звукові хвилі) підхоплюються повітрям і направляються до вуха. Звукові хвилі передаються зі швидкістю 340 метрів за секунду – набагато повільніше, ніж світло. Ось чому під час грози ми спочатку бачимо блискавку, а вже потім чуємо грім. На Місяці не можна почути нічого. Бо там немає повітря, яке б передавало звукові хвилі.

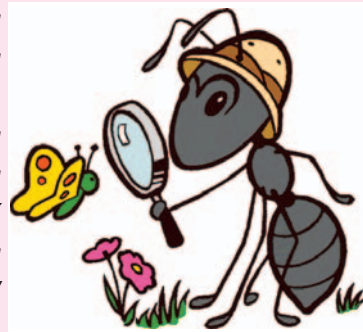
Місяць на небі буває різним. То він тоненький, наче серпик, то великий і круглий.

Місяць – це супутник, який обертається навколо Землі. Сам він не світиться. Ми бачимо його тому, що на нього падає сонячне проміння. Якщо Місяць освітлюється збоку, ми бачимо часточку його. Коли ж під промені Сонця потрапляє вся півкуля, Місяць виглядає круглим диском.

Для чого мурашкам розвідники?

Всі, звичайно, бачили великі мурашині купи, по яких снують тисячі мурашок. Але ці купи – тільки самий верхній поверх мурашиного житла. Воно йде глибоко під землю і складається з численних «приміщень», у яких і живуть мурашки. У кожній мурашці (а їх в одному тільки мурашнику налічується десятки тисяч), є свої обов'язки. Більше всього в мурашнику робочих мурашок. Тисячі таких мурашок

безупинно снують від мурашника в ліс або поле і назад, стягуючи в будинок все, що попадається їм на шляху, будь то суха гілочка, білинка трави, нитки, різні крихти. Але їх подорожі зовсім не безладні. Вони знають, куди йдуть і навіщо. У цьому їм допомагають мурашки-розвідники. Розвідники вибігають з мурашника раніше всіх і спрямовуються на всі боки у пошуках чогось,

що може їм стати в нагоді в «господарстві». І як тільки вони знаходять потрібний предмет, повертаються назад і, потершись вусиками об вусики своїх родичів, повідомляють їм таким чином усю необхідну інформацію.

Лісовий готель

Напевно, кожному доводилося бачити цю гарну квітку – дзвіночок. Але не кожен знає, що він і є лісовим готелем для багатьох комах. Уночі, коли в лісі стає прохолодно і випадає роса, комахи замерзають, їхні крильця намокають. Ось тут і

стає їм у пригоді дзвіночок, який на ніч не закриває свою квітку. Тож заповзають і залітають туди всі, хто хоче переночувати в теплі. Адже у квітці темпе-

ратура на 4-5 градусів вища, ніж зовні. Рятуює комах дзвоник і вдень – від негоди.

Перш ніж зірвати цю красиву й добру квітку подумай, що це чиясь домівка.

Сторінка народознавства

Колядування

Звичай колядування має давню історію. Колядки пов'язані з днем зимового сонцестояння, яке наші предки називали святом Коляди. Його святкували 25 грудня. Вважалося, що в цей день Сонце з'їдає змія Коротун. Всесильна богиня Коляда в Дніпровських водах народжувала нове сонце – маленького Божича. Язичники намагалися захистити новонародженого: вони проганяли Коротуна, який намагався з'їсти нове Сонце, а потім ходили від хати до хати, щоб сповістити людей про народження нового Сонця, і зображення цього сонця носили з собою. Ці пісні й стали називати колядами або колядками.

Згодом, із появою християнської релігії обряд колядування був приурочений до Різдва Христового і в колядках з'явилися біблійні і світські мотиви.

Колядники входили до хати з побажаннями гарного врожаю і благоденства всьому будинку:

*Сію, вію, посіваю,
З Новим роком вітаю!
На новий рік, на ново щастя
Вродити, пшеничка,
Горох, чечевички!
На полі – копицями,
На столі – пирогами!
З Новим роком,
З Новим щастям, господар, господиня!*

Колядують або окремі особи, або групи парубків чи дівчат. Їхній голова зветься «березою» (румунське «бреза» означає «замаскований», а болгарське «брезая» – «маска»). Колядують діти, дорослі парубки та дівчата, але по всій Україні першими йдуть колядувати діти. Гурт колядників – п'ять осіб: береза, звіздоноша, дзвонар, міхоноша та запасний, який повинен допомагати міхоноші, якщо багато вколядують. Колядники колядували в хаті перед образами, а сьогодні – де вдасться, навіть на порозі, аби дозволили колядувати. А щоб дозволили, береза, коли вся ватага стоїть під вік-

ном, гукає: «Пане господарю, благословіть Христа славити!» А нині питають по-іншому: «Чи можна колядувати?»

За традицією староукраїнських величальних пісень, багато колядок спрямовується до особи господаря, господині або їхніх дітей. Відповідно до цього підбирається і зміст колядки. Імена величальних осіб підставляється в тексті самої пісні, і тоді колядка виглядає так, ніби спеціально складена для даної особи.

А ще були в нас традиції, про які сьогодні ми можемо лише прочитати. Ось, наприклад: «Якщо ґазда має пасіку, він веде колядників на те місце, де вліті будуть стояти вулики. Прийшовши, колядники стають колом, падають на коліна, на снігу перед собою роблять хрест топірцем, потім складають топірці лезами до середини, а держакком до себе, на топірці купують складають шапки: «бо то – як рій бджіл!» Ґаз-

диня насипає в їхні шапки потрохи пшениці, – вона принесла її з собою в запасці. Коли вже пшениця насипана, колядники стають на ноги, беруться за руки і крутяться «за сонцем», – «щоб рої не втікали». При цьому всі співають хором якунебудь веселу пісеньку, – «аби

бджоли були веселі». Відспівавши, ватага знову падає на коліна і на згарцьованому снігу ще раз робить хрест топірцями. Після цього знову стають на ноги, кожен бере свою шапку і висипає з неї пшеницю ґаздині в запаску, виглошуючи побажання: «Дай, Боже, аби ся пасіка була така велика, як святки були величні» або: «Дай, Боже, щоб бджоли роїлися та меди лилися». Весною ґаздиня чи ґазда, виставляючи пасіку «на пашу», посипає вулики тією пшеницею і промовляє: «Абисьте були величні, як сі свята були величні, коли я сю пшеницю збирала. Аби на вас так нічого не нападало, як на сі свята на нас нічого не нападало...»

Коляда

Слова *О.Тарасової*

Музика *М.Ведмедері*

Музична партитура з українськими текстами та акордами:

Хо - дить сві - том ко - ля - да, у ві - кон - ця
 за - гля - да: «Чи здо - ро - ві, чи жи - ві у го - спо - ді
 ха - зя - ї?» А чи не спіт - ка - ло го - ре?
 Чи над - ба - ли до ко - мо - ри?
 А чи смач - ні па - ля - ни - ці
 Ви - пі - ка - ють із пше - ни - ці?»

1. Ходить світом коляда,
 У віконця загляда:
 «Чи здорові, чи живі
 У господі хазяї?»
 А чи не спіткало горе?
 Чи надбали до комори?
 А чи смачні паляниці
 Випікають із пшениці?»

2. Розповіли коляді
 І старі, і молоді:
 «Ми здорові, ми живі
 У господі хазяї.

Ціле літо працювали,
 Всякого добра надбали.
 З золотої пшениці
 Випікаєм паляниці.

3. Коржики з медком духмяним,
 Кашу варимо пшоняну,
 Заправляєм молоком
 Та вечеряєм гуртом».
 Коляда гуляє світом,
 Обсипа пороги житом.
 Все догляне пильним оком,
 Всіх вітає з новим роком!

Розмалюй сторінку

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

ЯЛИНКА

*«Ой струнка ялинка в нас!
Скільки сяє тут прикрас!
Ми зібралися юрбою —
Разом з піснею новою
Рік Новий стрічать.»*

М. Рильський

Ще раною весною Степанко з Андрійком посадили біля тину в їхньому подвір'ї кілька лісових деревець: два дубочки, три кленочки, дві берізки для рогатої кізки, біля криниці калину, біля воріт ліщину, а перед вікном зелену ялину.

Ростуть собі дерев'ята, листячком зеленіють і всьому радіють: удень теплому сонечку, вночі світлому місячечку, а коли трапиться – і теплому дощику, кострубаті хмаринки перелічують, на зірки поглядають, з вітром розмовляють, між собою листячком перешіптуються...

Тільки Ялинонька зелененька стоїть сумненька, тихенька і крізь віконце в кімнату загляда. І як не сумувати милій, коли вітрець до неї шепіт деревець доносить?

- Ану лиш, глянь на неї, яка горда, що під вікном стоїть.
- Ось як колишется, не тріпоче листками, як ми всі.
- Ще б пак, стільки гордості...
- Та в неї і листків немає.
- Дивись, які то в неї гострі голки...
- Як в їжака.

- Опудало якесь.
- І звідки взялася така?
- А ще під вікно її...
- А Білик-кіт? Тільки під нею любить спати.

– І курчата біля нею весь час вертяться, – перешіптувались деревця.

Так проминули веселенька веснонька, теплесеньке літечко, наступила красуня осінь зі своїм жовтнем і листопадом. Спочатку листячко пожовкло на гілочках деревця, а далі почало з вітром по подвір'ю мандрувати. Вони щось посумніли, вже й не перешіптуються, тільки на ялинку скося поглядають, а вона собі стоїть зелененька і байдуже під вітерцем колишется.

Аж тут звідкись взявся лютий Морозенко і холодом подув, а стара Завірюха сніжком подвір'я замела.

«Все, – нам кінець, погинемо», – зітхнули змерзлі засоромлені голі деревця.

А Ялинка собі час від часу веселенько сніжок обтрушує з гілок.

Та одного дня Степанко з Андрійком почали Ялинку прикрашати і навіть деревця по-

селішали, коли вона запалала різнокольоровими вогниками.

«Ой, яка чарівна», – подумали.

А Ялинка весело всміхнулася і лагідно промовила до них:

– Не сумуйте, друзі, зима не вічна. Настане знов весна і все буде гаразд.

Зроби власними руками!

Новорічна змія

Дорогі діти, не забаром за китайським календарем настане рік Змії.

Тож пропонуємо вам зробити невеличку змію, яка стане символом Нового року і буде оберігати ваш дім!

Отже, для того, щоб зробити новорічну саморобку-змію, вам необхідні: 3 невеликі картонні трубки від туалетного паперу, 1 велика картонна трубка від паперових рушників, кілька зубочисток, клей ПВА, гуаш або акрилові фарби, ножиці.

1. Для початку розфарбуйте трубочки з картону від туалетного паперу яскравими, різнобарвними фарбами з двох сторін – зовні і зсередини.

2. Після того, як трубочка висохне, розріжте її по спіралі і отриману спіраль «одягніть» на трубочку від паперових рушників.

3. Заготовку можна прикрасити різними елементами декору, наприклад, «горошком» або «квіточками».

4. Нехай тепер все добре висохне.

5. Зніміть заготовку з картонної трубки і намотайте її довкола пальців. А тепер проявіть фантазію і укладіть змійку так, як вам заманеться.

5. На кінчику заготовки зробіть надрізи – це буде язичок нашої змії, зафар-

буйте його червоним кольором. Потім зубочисткою нанесіть клей і приклейте оченята.

Нехай Новий рік Змії стане для вас щасливим та успішним!

Переклад з російської Людмили Дорош

І граємося, і вчимося!

Тихо падає сніг

1. Уважно прочитайте і вивчіть напам'ять віршик «Тихо падає сніг».

Тихо падає сніг

За вікнами вітер –
Стою при вікні,
У хаті привітно
І тепло мені.

Дивлюсь у віконце:
Сніжинки-зірки,
Мов килим, вкривають
Ліси і хатки.

Я чую колядку,
Дзвіночки і сміх.
Танцюють сніжинки,
І падає сніг.

Різдво нам приносить
Багато утіх!
У хаті ялинка,
Під хатою сніг.

2. За вікном діти чують колядку. Коли це буває – вдень чи увечері?

3. Якщо увечері під вікном співають колядки, то яке це рокове свято?

4. Чи знаєте ви, з якої нагоди з'явився звичай колядувати?

5. Чому це свято називається Різдвом?

6. Які колядки про народження Ісуса Христа знаєте?

7. Чиї дзвіночки і чий спів за вікном чують діти із теплої, привітної хати?

8. Які традиції, пов'язані з колядуванням та Різдвом у вашій місцевості, ви знаєте?

9. Розкажіть, як святкують у вас Різдво?

10. Які традиційні страви готують на Різдво? Які з них приготували ваші матері?

11. Які утіхи принесло вам цьогорічне Різдво?

Подав І. Ребошанка

Пишаємося нашими дітьми!

Різдво Христове – свято в домі,
Чудові страви на столі,
Зібрались друзі і знайомі
В сімейному колі у теплі.

Ялиночка, красуня пишна,
Гойдає на своїх гілках
Казкові іграшки розкішні:
Там півник, рибка, заєць, птах.

Неначе дощик, нитки в'ються,
У світлі виграють сріблом...
А в кульках весело сміються
Усі, хто з нами за столом.

Хай хмара віє снігом рясно,
Зима в гілках плете шитво...
Нам в домі затишно й прекрасно, -
Ми всі святкуємо Різдво!

З Новим роком вас, наші дорогі маленькі читачі! З Різдвом Христовим!

Степан-Крістіан ТРАЙСТА,
4 клас, с. Верхня Рівна

Вікторія НІКОЛАЄЦЬ,
12 років

Степан-Крістіан ТРАЙСТА,
4 клас, с. Верхня Рівна

Степан-Крістіан ТРАЙСТА,
4 клас, с. Верхня Рівна